

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

Pieksämäen vesienhoitoryhmän kokous 8.10.2020

Muuri Liisa

8.10.2020

Esityslista

1. Kokouksen avaus ja järjestäytyminen
2. Ryhmän puheenjohtajan valinta
3. Edellisen kokouksen [pöytäkirja](#)
4. Vesienhoidon tilannekatsaus
5. Vehka-Uuhilampien kunnostus, tilannekatsaus
6. Kyyveden-Pieksämäen kalatalousalueen KHS/VHS-suunnitelma, tilannekatsaus
7. Vesienhoitohankkeet
 - Maa- ja metsätalouden vesienhallinta
 - Jäppilän Ahvenlampi ja Hiidenlampi
 - Pieksänjärven säännöstelypato
 - Ruokojärven vedenkorkeuden nostohanke
 - Muut käynnissä olevat hankkeet
 - Nykälänjoen valuma-alueen metsätalouden vesiensuojeluhanke
8. Virtasalmen jätevedenpuhdistamo
9. Muut esille tulevat asiat
10. Seuraava kokous
11. Kokouksen päättäminen

Vesienhoidon tilannekatsaus

- 17.9. YTR-kokous: toimenpideohjelman käsittely
- 25.9. VHA1-2-ohjausryhmät: ohjausryhmät hyväksyvät vesienhoitosuunnitelmat
- Lokakuu Suunnitelmien ja ohjelmien viimeistely
- **2.11.** Kuuleminen alkaa, kuulemisaika puoli vuotta
- 5.11. Valtakunnallinen sidosryhmätilaisuus (etäyhteys), ks. YM:n nettisivu
- **14.5.2021** Kuuleminen päättyy => asiakirjojen viimeistely mm. palautteen perusteella
- 12/2021 Valtioneuvoston käsittely
- 1/2022 Kolmas hoitokausi alkaa

Kuulemisen aineistot ja kuulemismenettely

§ Viralliset kuulemisasiakirjat

- Vuoksen ja Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueiden vesienhoitosuunnitelmaehdotukset
- Vesienhoitoaluekohtainen osa 1 ja kaikille vesienhoitoalueille yhteinen osa 2

§ Tausta-asiakirjat ja aineistot

- Etelä-Savon pinta- ja pohjavesien toimenpideohjelma
- Vesikartta: sama kuin aiemmin, päivitettyt aineistot
- Tietojärjestelmät karsittuina ulkoisessa verkossa:
- VEMU 3-järjestelmä (pintavedet): vesien tila, tilaa heikentävät tekijät, poikkeamat jne.
- POVET (pohjavedet): vesien tila, riskitekijöiden arviot, poikkeamat jne.
- Suunnitellut toimenpiteet raporttina

§ Kuuleminen

- Lausuntopalvelu.fi (lausunnot)
- sähköpostilla: kirjaamo.etela-savo(at)ely-keskus.fi
- kirjeenä: Etelä-Savon ELY-keskuksen kirjaamo, PL 164, 50101 Mikkeli

- Sähköinen TPO: hanke käynnistyy, palvelun lanseeraus 1/2022?

Vesienhoito

Valtakunnallinen
kuulemissivu

https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Vaikuta_vesiin

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

Vehka- ja Uuhilampi

- § Raportti valmistui 2019 loppupuolella
- § Luettavissa Etelä-Savon vesienhoidon blogisivustolla

Tutustu raporttiin!

VEHKA- JA UUHILAMMEN
LUONTOSELVITYKSET, NATURA-ARVIOINTI
JA KUNNOSTUSVAIHTOEHTOJEN VERTAILU
LOPPURAPORTTI 2019

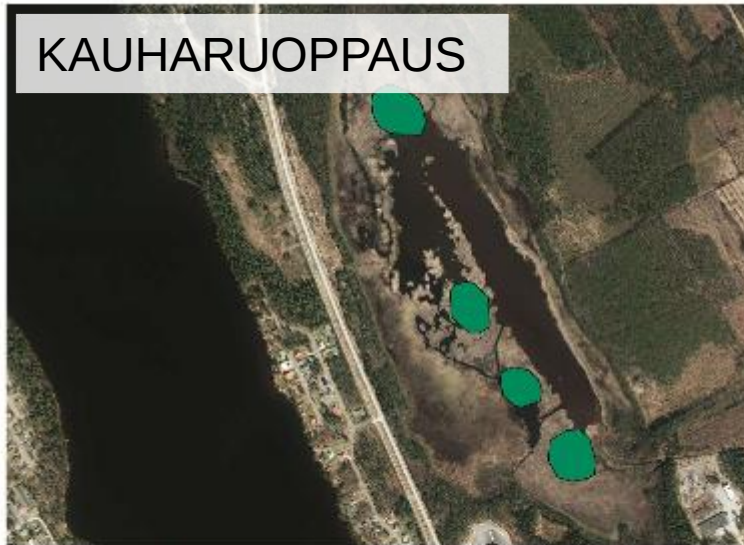
 Ympäristöpalvelut
Latvasilmu osk
Kestävän kehityksen tuottajat

NIITOT

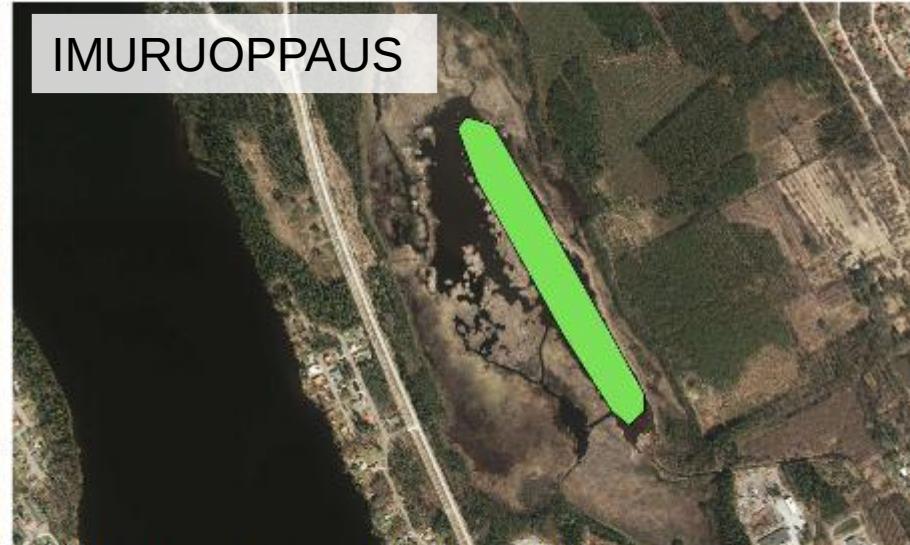
Kuva 20. Vehkalammen kesällä niitettäväksi suositeltu alue (noin 20 noin 1-5 ha). Rajauksen ulkopuolelle jäävät ruovikot ja saraikot o alinalueita ja toisaalta ojituksen tuomaa kuormitusta pidättäviä alueita. Talviaikaan voidaan kasvillisuutta poistaa myös viitasammakkoalueilta. Uuhilammelle suositellaan niittoja vain talviaikaan.

KAUHARUOPPAUS

Kuva 21. Vehkalammen kauharuoppaukseen esitettävät alueet.

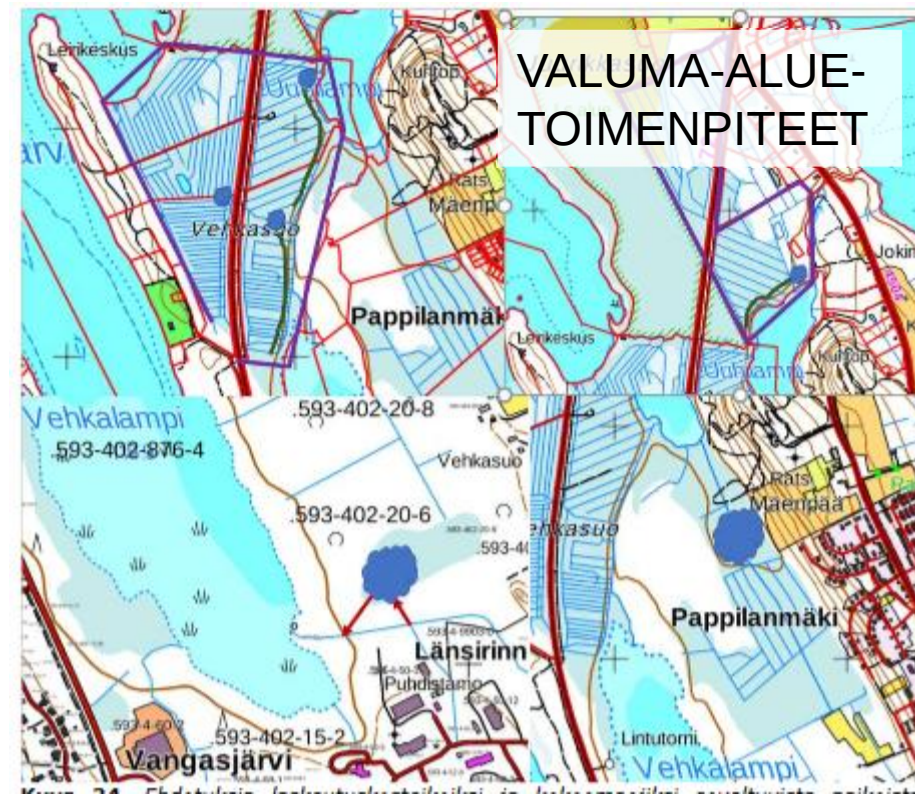
IMURUOPPAUS

Kuva 22. Vehkalammen imuruoppaukseen esitetty alue.

- § Sedimenttitutkimus on tilattu Rambollilta
- § Linnustoselvitys
- § Hoitokalastusta rysillä Pieksänjärven lahtialueilla keväällä → saalis jäi vähäiseksi, ensi vuonna uudet alueet
- § Kaupunki edistää kosteikkosuunnitelmien laatimista
- § Niitot?

VALUMA-ALUE-TOIMENPITEET

Muut lintuvesikunnostukset: Tuomiojärvi

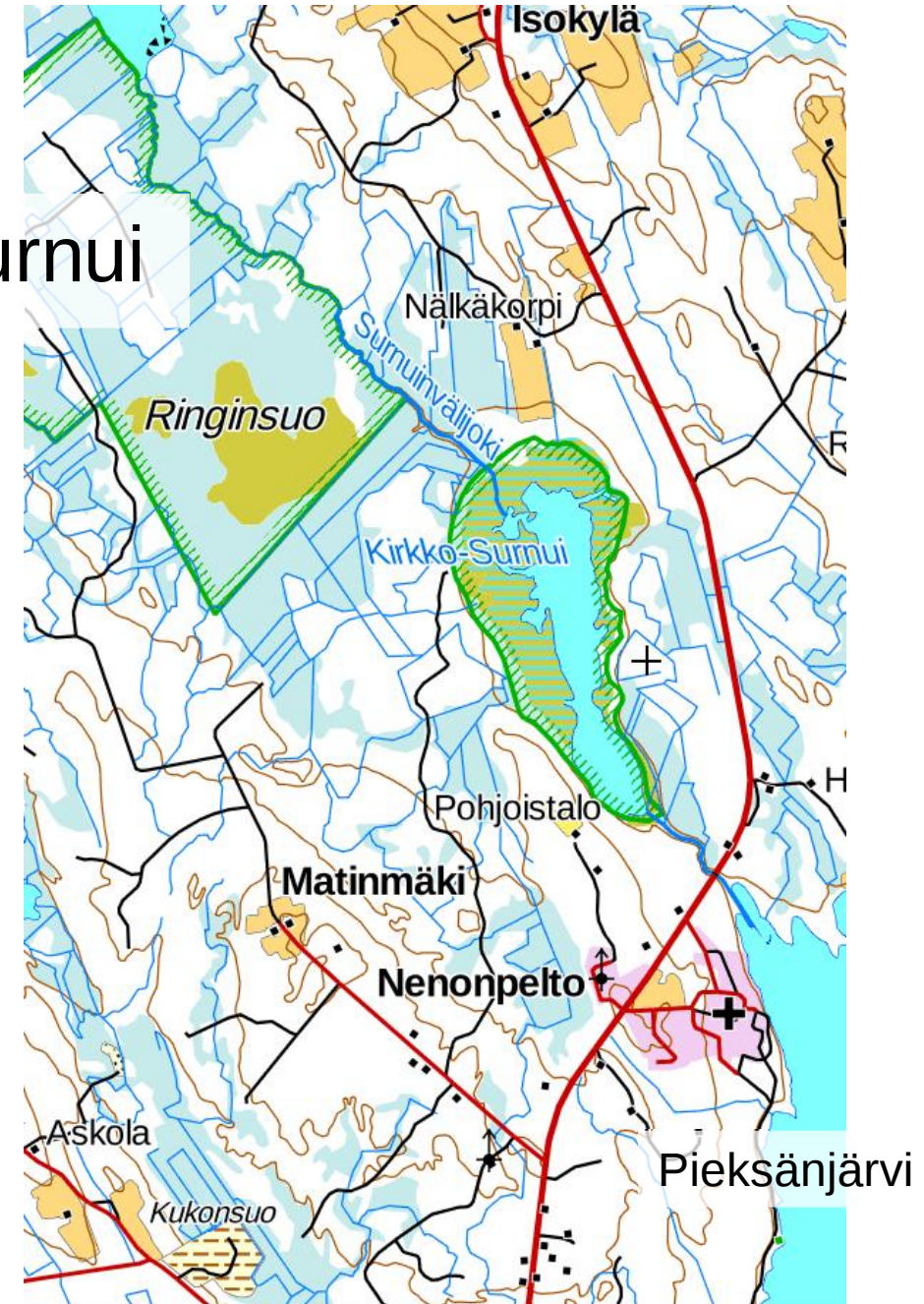
- § Hoitotoimien vaihtoehdot vielä hieman auki, pohdinnassa on edelleen keskivedenkorkeuden maltillinen nosto (vaihtoehtoina ruoppauksille). Vanha settipato on joka tapauksessa tarkoitus uusia pohjapadolla.
- § Tavoitteena järjestää yleisötilaisuus alueen maanomistajille, jossa vielä esitellään vaihtoehtoja ja kysellään suhtautumista pinnan nostoon. Koronatilanteen takia tilaisuus siirtyy syksyyn
- § Kun edistettävät toimenpiteet ovat selvillä, kilpailutetaan konsultti tekemään suunnittelu ja AVI:n luvitus

Muut lintuvesikunnostukset: Kirkko-Surnui

- § Hoitosuunnitelma laaditaan 2020, työ tilattu Ympäristösuunnittelu Enviro Oy:ltä
- § Työhön sisältyy keväiset pesimälinnustolaskennat, kesäaikaiset vesilintujen poikaslaskennat sekä tavanomaiset luontoselvitykset (viitasammakko, korennot, kasvillisuus)
- § Valuma-alue tarkastelu Metsäkeskuksen kanssa (paikkatietoaineiston avulla)
- § Keväälle suunniteltua yleisötilaisuutta ei pysty järjestämään. Ranta-alueen maanomistajia informoidaan kirjeellä. Yleisötilaisuus suunnitellaan syksyksi, missä esitellään selvitysten tuloksia ja kunnostusvaihtoehtoja.

Kyyveden-Pieksämäen kalatalousalueen KHS/VHS-suunnitelma, tilannekatsaus

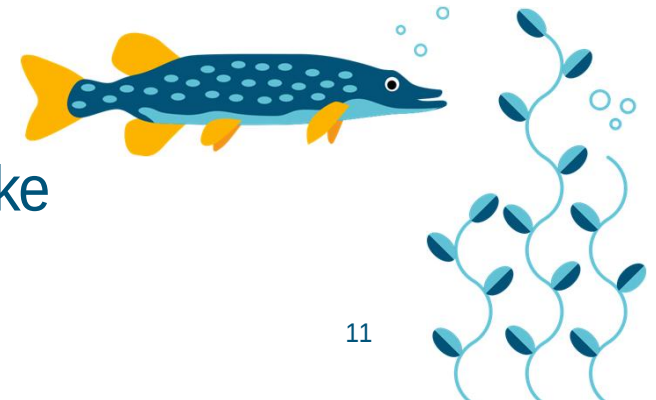
- § Kalatalousalue on työstänyt konsultin kanssa kalastuslain vaatimaa sisältöä (KHS), erillinen asiakirja on valmis etenemään lain mukaisessa käsittelyssä
- § Vesienhoitoon liittyviä asioita (VHS) on puitu sidosryhmien kanssa
 - § Seurantaryhmä kokoontui 22.8.2019 Pieksämäellä
 - § Seurantaryhmä kokoontui 5.11.2019 Haukivuorella
 - § Tupailta Kyyveden osalta Haukivuorella 3.3.2020, esittely yleisölle
 - § Sidosryhmille järjestettiin työpaja 18.5.
- § Suunnitelma valmistuu lokakuun loppuun/marraskuun alkuun mennessä
- § Koronatilanteen rauhoituttua pidetään tupailta myös Pieksämäellä

Ongelma	Toimenpide	Vaikuttavuus	Toteutettavuus	Edistävä taho
Vesienhoidon toteuttavia tahoja ei ole listattu, miten pystyy verkostoitumaan, jos toimijat eivät ole tiedossa	Tehdään lista toimijoista ja nimetään roolit	5	4	MTK ja mhy: ELY
Sirpaleisuus, kuka johtaa kokonaisuutta: ELY, kalatalousalue, osakaskunnat? Miten katetaan ja jaetaan johtamisen kustannukset?	Johto toimivaksi jokaisella tasolla. Puolueettomuus, win-win (kaikki hyötyvät). Virallinen organisaatio -> järjestetään kokous, jossa asiasta päätetään	5	3	mhy: ELY vetoinen kokonaisuus. Ei päättävä elin, yhteistyöryhmä tyyppinen, vapaaehtoinen
Verkostot kuntoon	Johtava organisaatio kartoittaa toimijat ja luo verkoston, organisaatioiden toiminnan uudistaminen, vesistökuunnostusverkoston hyödyntäminen	4	3	MTK ja mhy: ELY
Avoin viestintä	Toimijat viestivät omista hankkeistaan, johtava organisaatio kokoaa viestit yhteen ja hoitaa yhteisen viestinnän	4	3	
Asukkaiden innostaminen vapaaehtoiseen toimintaan	Kartoitetaan paikallistuntemus ja osaaminen, kyselyn tekeminen asukkaille ja maanomistajille, "vesienhoitoämpärin" jakaminen turuilla ja toreilla	5	4 / MTK:3	MTK ja mhy: Toimijat
Rahoituksen yhteinen hakeminen ja etsiminen.	Rahoitusmahdollisuuksien kokoaminen, onko rahoitusta mahdollista hakea yhdessä, kokonaisvaltaisen suunnitelman tekeminen, yrityksiltä saatavissa rahoitusta	5	4 / MTK:3	MTK ja mhy: ELY, SMK, hankehakijat
Osakaskuntien yhdistymisen edistäminen	tiedottamisen lisääminen, osakaskuntien järjestäytyminen, kaupungilta rahoitusta, yhdistämishankkeen jatkaminen/laajentaminen	4	2	MTK ja mhy: ELY
Eri tahot yhteistyöhön (metsä-maatalous, virkistys jne); EI SYYLLISTÄMISTÄ mihinkään suuntaan	Pilottihankkeet (pienetkin), joissa tahot yhteistyössä, maa- ja metsätalouden vesiensuojelusuunnittelun yhdistäminen (esim. MK ja ProAgria yhteishanke), tahojen tulee olla tietoisia toistensa toimista, paikallinen toimija vetäjänä, tiedottaminen ennen hankkeen käynnistymistä	4	3	MTK ja mhy: ELY, SMK, MHY, MTY, MTK, ProAgria

Vesienhoitohankkeet Pieksämäen alueella

- Vesiensuojelun tehostamisohjelma: Maa- ja metsätalouden vesienhallinta
- Jäppilän Ahvenlampi ja Hiidenlampi
- Pieksänjärven säännöstelypato
- Ruokojärven vedenkorkeuden nostohanke
- Muut käynnissä olevat hankkeet
- Nykälänjoen valuma-alueen metsätalouden vesiensuojeluhanke

Tiedote
avustetuista
hankkeista

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

Maa- ja metsätalouden vesienhallinnan avustushaku vuosille 2021-2022

Alustavaa tietoa maa- ja metsätalouden vesienhallinnan rahoitushausta

- § Maa- ja metsätalousministeriö avaa uuden harkinnanvaraisen avustushaun hallitusohjelman sekä maa- ja metsätalouden vesitalouden suuntaviivojen mukaisille kehittämis- ja kokeiluhankkeille.
- § Avustusta haettavissa loka-marraskuussa 2020.
- § Avustuksiin käytettävissä noin 2 milj. € vuosina 2021-22 toteutettaville hankkeille.
- § Hakumenettely toteutetaan ELY-keskusten syksyllä haettavien vesien- ja merenhoidon sekä vesistö-, vesitalous- ja kalataloustoimenpiteiden avustusten yhteydessä.
- § Avustushakua hallinnoi Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus.

Avustuksen tavoitteet

- § **Avustuksen tavoitteena on edistää kestävää vesienhallintaa maa- ja metsätalousalueilla, tukea valuma-alueitasoista vesitalouden suunnittelua ja toteutusta sekä vähentää vesistöön kohdistuvaa kuormitusta.**
- § Avustettavien hankkeiden tulee vahvistaa maa- ja metsätalouden sopeutumista muuttuviin sää- ja vesioloihin sekä parantaa maatilatalouden vesitalouden toimintaedellytyksiä ilmasto- ja ympäristökestävyys huomioiden.
- § Avustusrahoitus on suunnattu yhdistyksille, järjestöille, yhteisöille, tutkimuslaitoksille ja julkisille toimijoille kuten kunnille. Avustusta voidaan myöntää yritykselle silloin, kun yrityksen toimialaa koskevat valtiontuen edellytykset täyttyvät.

Kuva: Outi Leppiniemi

Avustettavat hankkeet ja toimenpiteet

- **Esimerkkihankkeet ympäristö- ja ilmastotavoitteet huomioivasta vesitalouden suunnittelusta maa- ja metsätalousalueilla.**
- **Luonnonmukaisten vesienhallintamenetelmien käyttöönoton edistäminen.**
- **Veden pidättämisen ja kierrättämisen ratkaisut valuma-alueella.**
- **Suometsien ja turvepeltojen kestävän vesitalouden edistäminen.**
- **Toimintamallin kehittäminen maa- ja metsätaloussektoreiden väliselle yhteistyölle valuma-alueen vesitalouden suunnittelussa.**

Kuva: Outi Leppiniemi

Avustuksen osuus ja tukikelpoiset kustannukset

- § Hankkeelle myönnetyn avustuksen osuus on harkinnanvarainen, keskimäärin 50 %.
 - Yleishyödyllisissä hankkeissa max. 80 %.
 - Yksittäisiä yrityksiä hyödyttävissä hankkeissa max. 50 %
- § Avustuksen myöntäminen perustuu harkintaan sekä arviointiin hankkeen odotetusta vaikuttavuudesta, tarkoituksenmukaisuudesta ja kustannustehokkuudesta.
 - Avustusta voidaan myöntää hankkeen suunnittelusta, toteutuksesta ja hallinnoinnista aiheutuviin kustannuksiin, hankkeen luvista perittäviin maksuihin sekä säädös- ja lupavelvoitteiden täyttämisestä aiheutuviin kustannuksiin.
- § Kustannukset ovat tukikelpoisia sen jälkeen, kun avustushakemus on jätetty Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle.

Hakemusten arviointi

Hakemusten soveltavuutta arvioidaan erityisesti alla olevien kriteerien perusteella:

- § Hankkeen laatu (toteutuskelpoisuus, vaikuttavuus, todennettavuus)
- § Kestävien vesienhallinnan ratkaisujen edistäminen
- § Valuma-aluesuunnittelun edistäminen (alueelliset yhteistyöhankkeet)
- § Vesistökuormituksen vähentäminen
- § Tulva- ja kuivuusriskeihin sopeutuminen, ilmastokestävyys
- § Kumppanuudet eri toimijoiden kesken
- § Ratkaisujen tai sovellusten uutuusarvo ja monistettavuus
- § Hakijan omarahoituksen ja yhteistyökumppanien rahoituksen osuus

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

Lisätietoa

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus

Johtava vesitalousasiantuntija Anne-Mari Rytönen
p. 0295 038 083
etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus

Johtava vesitalousasiantuntija Eeva Nuotio
p.0295 028 025
etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi

Maa- ja metsätalousministeriö

Neuvotteleva virkamies Ville Keskisarja
p. 0295 162 390
etunimi.sukunimi@mmm.fi

Etelä-Savon ELY-keskus

Johtava asiantuntija Juha Maaranen
p. 0295 024 207
etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi

Lomakkeet ja kuulutus (päivittyvät)

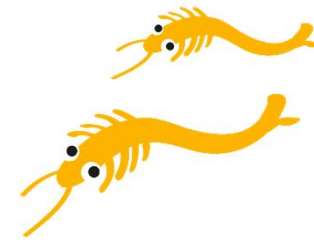
<https://www.ely-keskus.fi/web/ely/maa-ja-metsatalouden-vesienhallinnan-edistamisen-avustushaku>

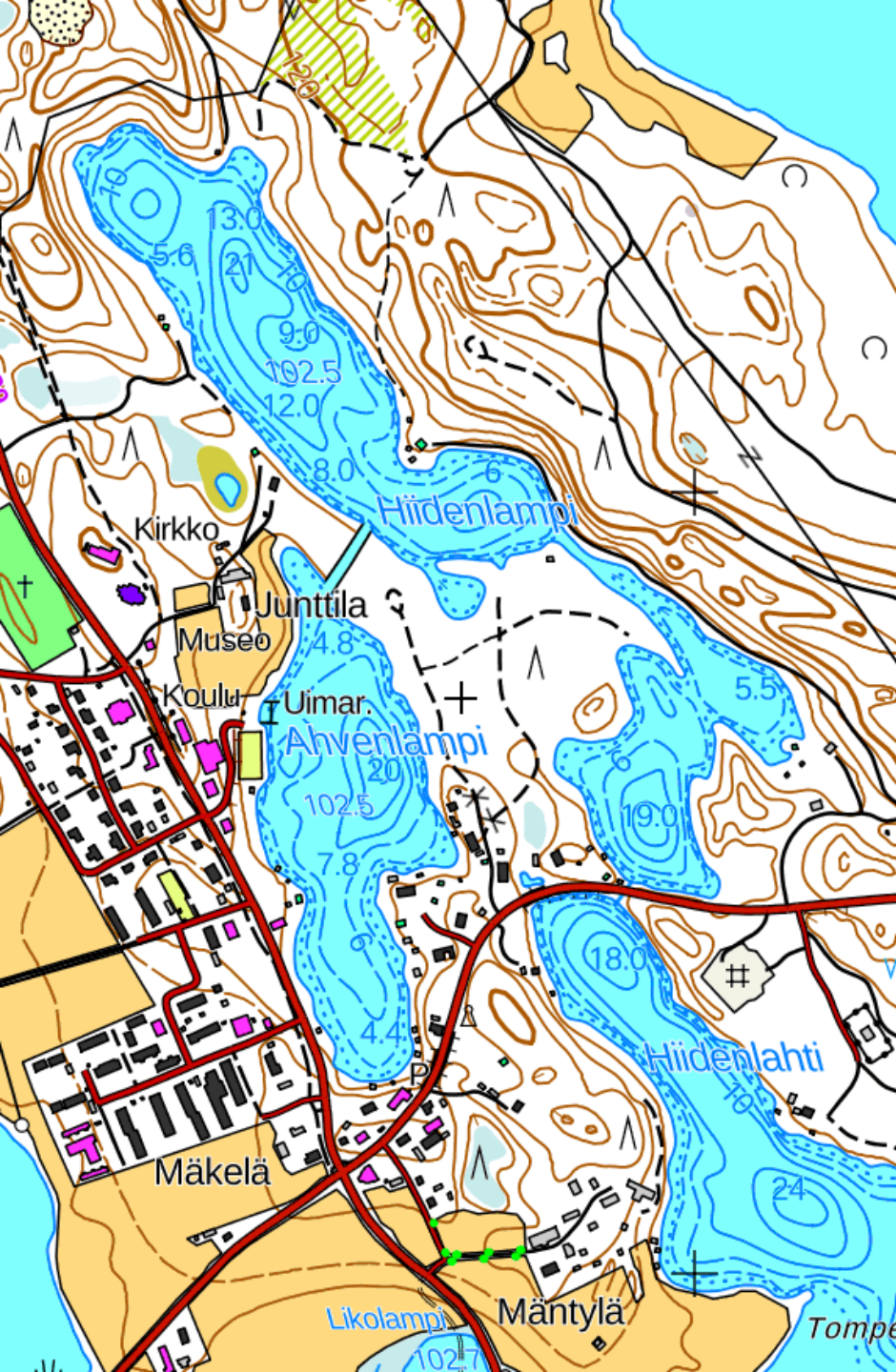
Maa- ja metsätalouden vesitalouden suuntaviivat muuttuvassa ympäristössä

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162211>

Avustushaku käynnistyy!

- Avustushakemukset vesistökunnostuksiin 15.10.-30.11.2020
- ELY-keskus ja YM tiedottavat haun käynnistymisestä
- [Tietoa avustuksista](#)

Jäppilän Ahvenlampi ja Hiidenlampi

- Kesällä huomattu runsas sinileväkukinta, joka on jatkunut pitkään
- ELY-keskus haki vesinäytteet Ahvenlamesta 5.8. ja toisen kerran tänään 8.10.
- Ahvenlammelle tulossa ensi kesäksi Pure Water Finland Oy:n sinileväntuhoajalautta
- Kunnostussuunnitelman laatiminen

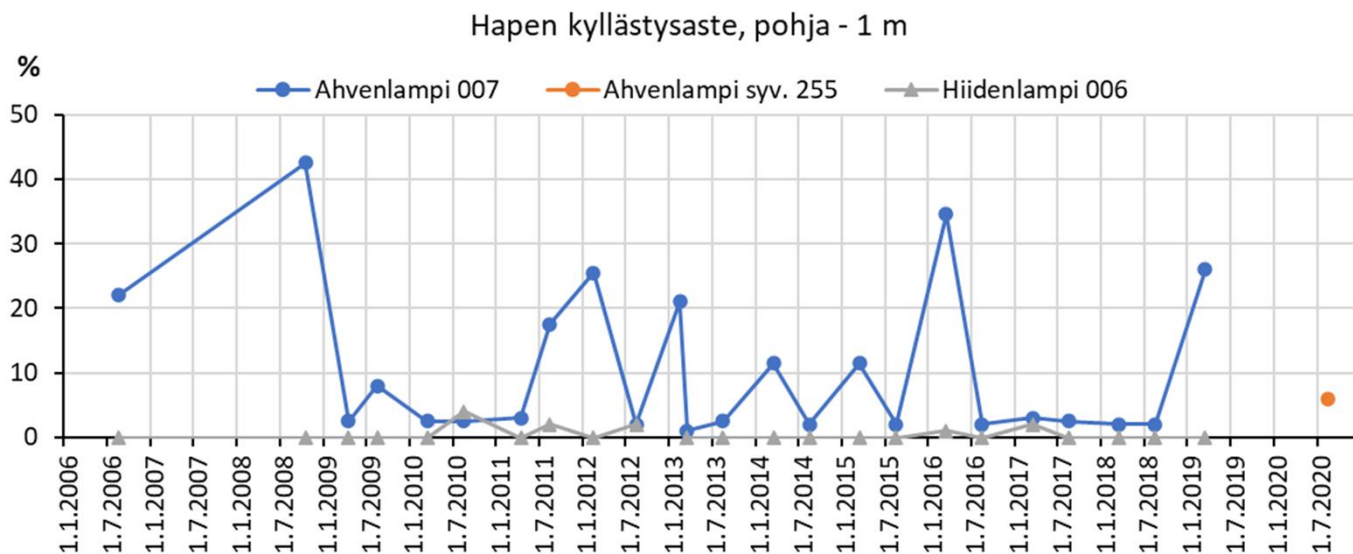
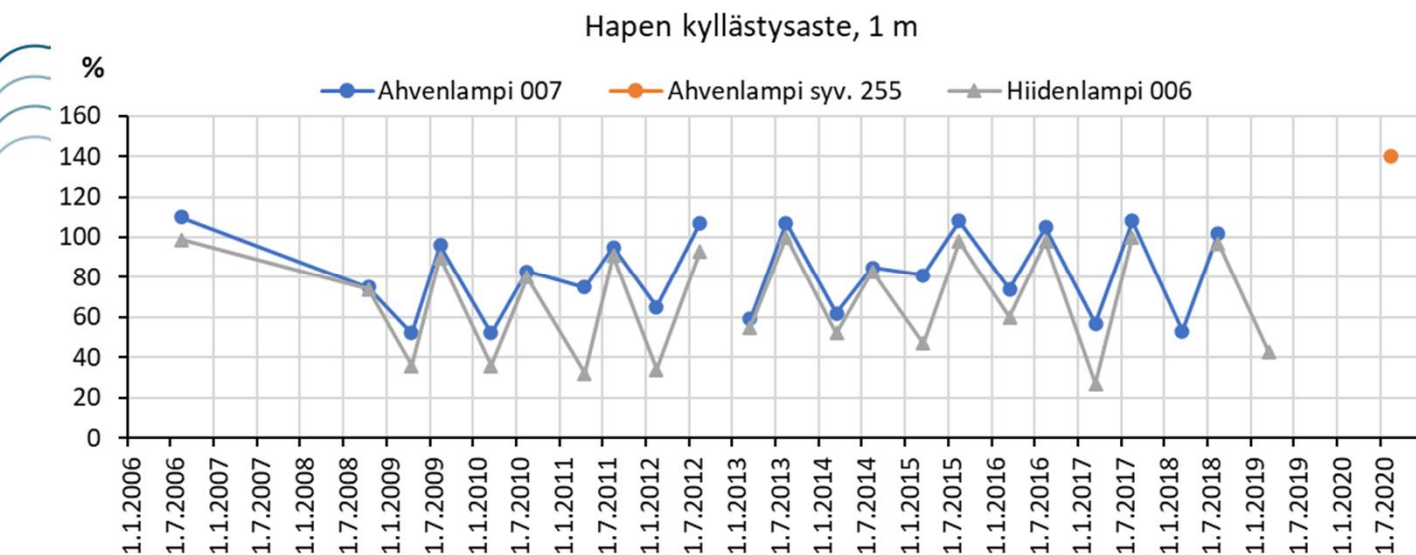

Näytesyvyys	1,0 m	20,0 m
Alkaliniteetti mmol/l	0,58	0,61
Ammonium typpenä, suodattamaton µg/l	6	870
Fosfaatti fosforina, suodatus polykarb. 0,4 µm µg/l	1	6,6
Hapen kyllästysaste kyll.%	140	6
Happi, liukoinen mg/l	12,3	0,8
Kokonaisfosfori, suodattamaton µg/l	16	20
Kokonaistyyppi, suodattamaton µg/l	720	440
Lämpötila °C	20,2	4,6
Nitraatti typpenä, suodattamaton µg/l	6	2
Nitriitti typpenä, suodattamaton µg/l	1	2
pH	8,6	7,2
Sameus FNU	10	1
Sähkönjohtavuus mS/m	8,5	8,8
Väriluku mg/l Pt	11	8

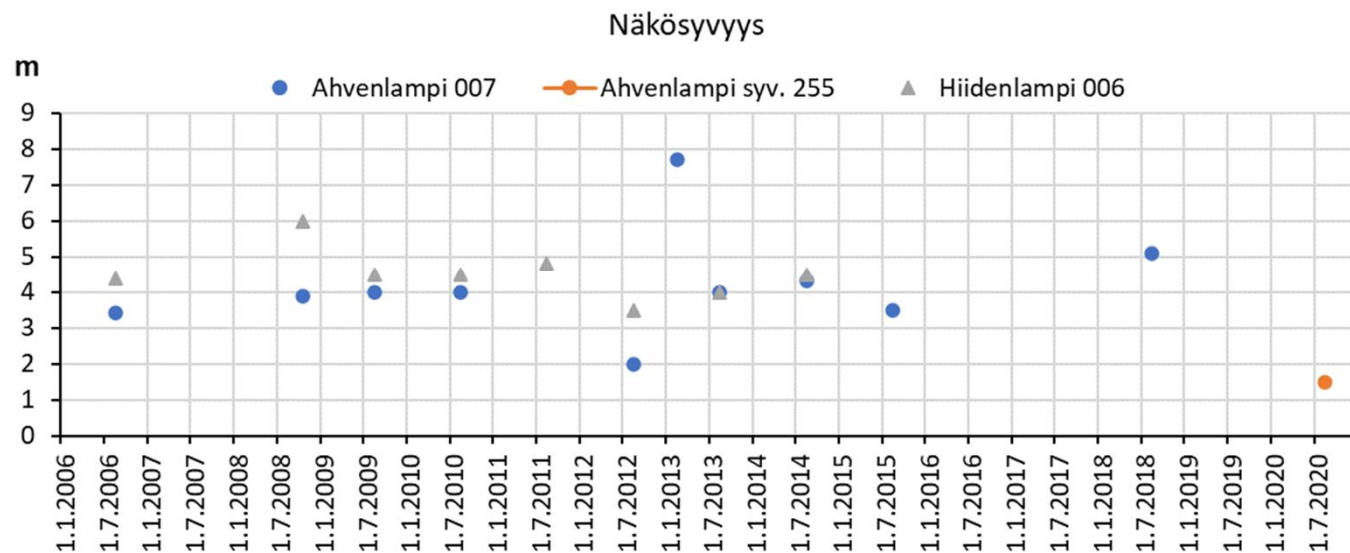
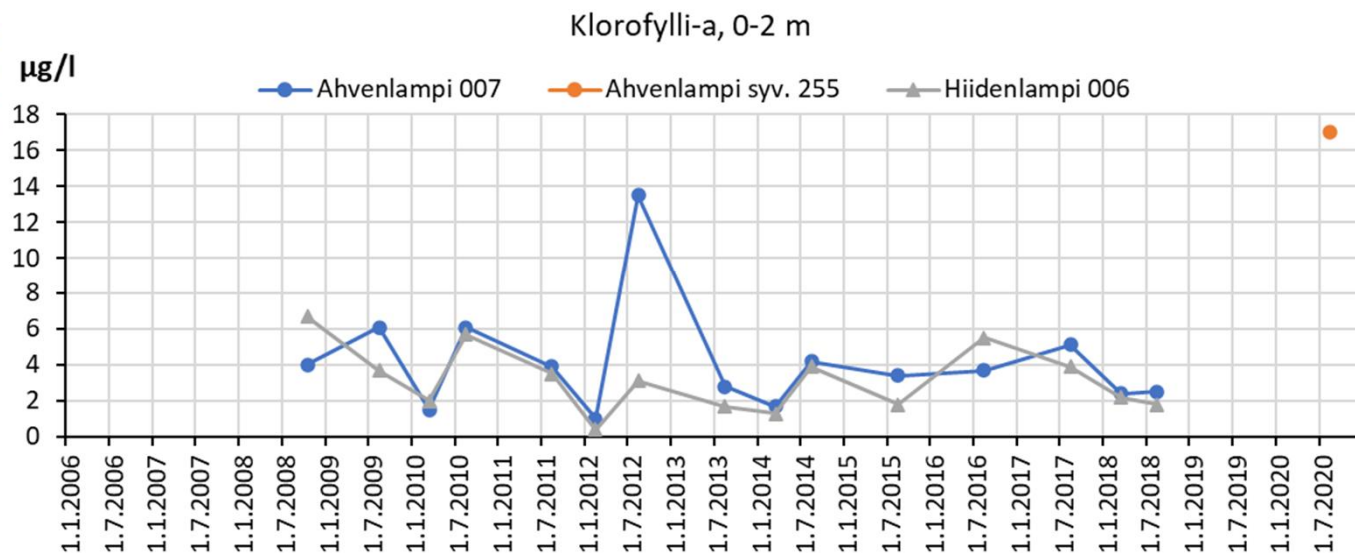
Ahvenlampi syv. 255 5.8.2020

- Näkösyvyys 1,5 m
- A-klorofylli 17 µg/l
- Päälyysvedessä (1 m) havaittavissa hapen ylikyllästystä, pH:n nousua, leväsamentumista, liukoiset ravinteet ovat levien käytössä
- Alusvedessä hapettomuutta, ammoniumtyppi koholla à hajotustoiminta anaerobista, ravinteet eivät sitoudu sedimenttiin
- Panostettava sisäisen kuormituksen hillintämenetelmiin

- Ahvenlammissa havaittavissa lievää ylikyllästystä kesäisin päällysvedessä
- Hiidenlammen alusvesi täysin hapeton kerrostuneisuuskausien lopulla
- Ahvenlammen alusvesi hapeton/niukkahappinen loppukesällä ja usein myös talvisin

- Näkösyvyys on ollut huonompi ja klorofyllipitoisuus korkeampi Ahvenlammissa v. 2012 ja nyt 2020 verrattuna pidempään aikasarjaan
- Muuten klorofylli karun järven tasolla

Ultraäänilautta

 Pure Water Finland Oy
Puhtaampi vesistö meiltä

<https://www.puwa.fi/lev%C3%A4ntorjunta>

- Ultraäänilähetin lähettää ultraäänitaajuuksia yli 400m päähän ja eri taajuuksia on yli 1500kpl. Ultraäänit rikkovat leväsolujen kaasurakkulat ja näin levät eivät pääse pinnalle vaan uppoavat pohjaan ja kuolevat sekä kompostoituvat.
- Ultraäänilähetin ei aiheuta kavitaatiota vaan resonanssia, joka ei ole vaarallinen vaan täysin turvallinen ihmisille, eläimille ja muulle ekosysteemille.
- Ultraäänilähettimellä pystytään tuhoamaan sinilevät, kelluvat vihreät levät ja pienentämään huomattavasti biofilmin muodostumista kaikkiin pintoihin (säiliöt, altaat, veneet).

Pieksänjärven säännöstelypadon korvaaminen pohjapadolla

§ Haapajoessa kaksi patoa, säännöstelypato ja Haapakosken voimalaitospato

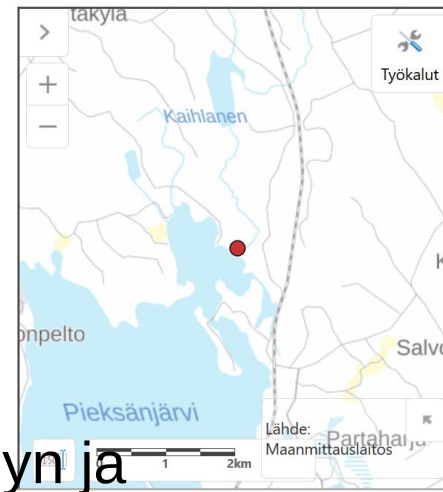
§ esteinä Rautalammin reitin vaelluskaloille à heikentävät vesimuodostuman ekol. tilaa

§ Järvenlaskuyhtiö omistaa säännöstelypadon

§ Kaupunki on toteuttanut säännöstelyn ja tarkkailun

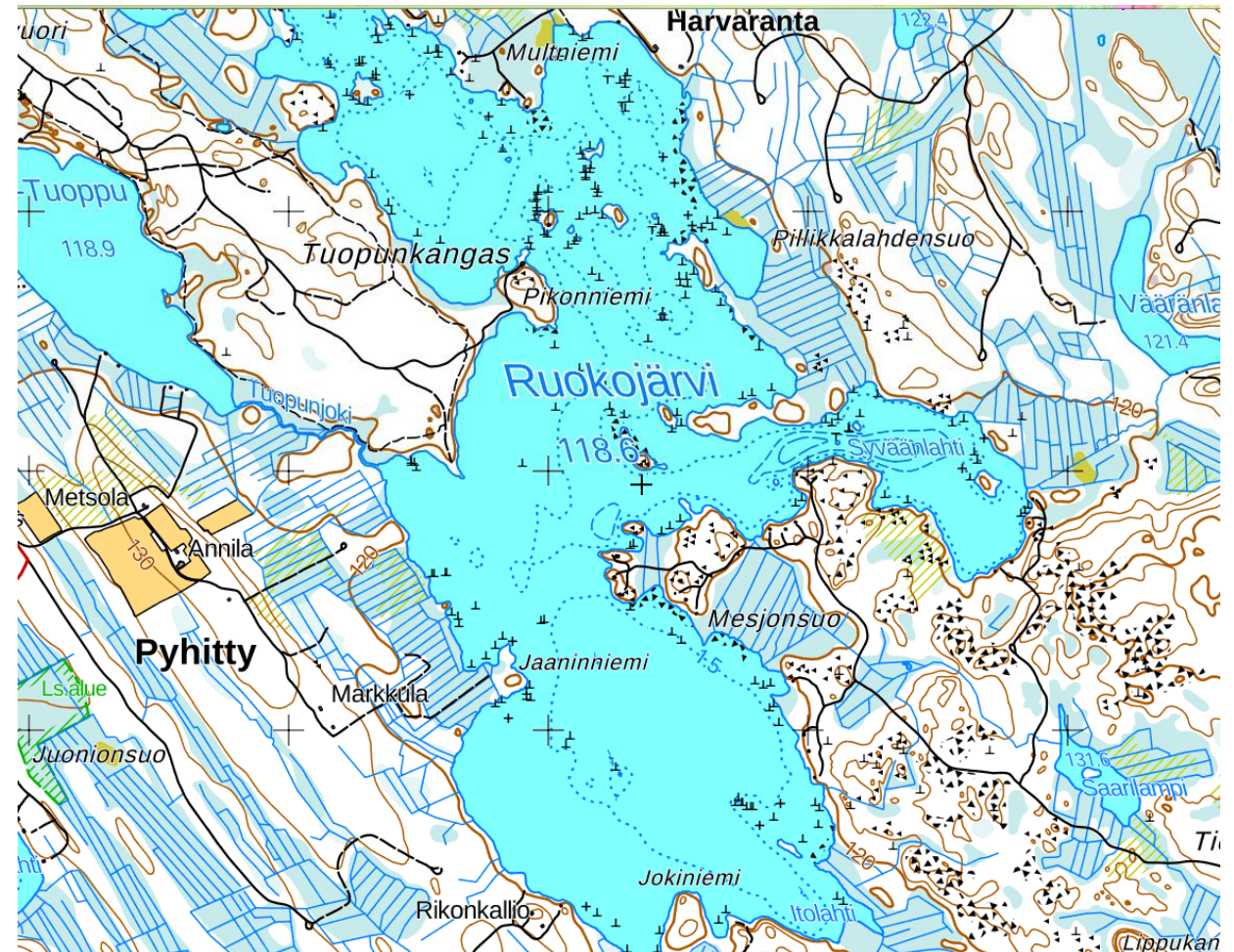
§ Järvenlaskuyhtiötä ei voi purkaa, kun luvassa on määrätty velvoitteita

à Muuttaminen pohjapadoksi?

Ruokojärven vedenkorkeuden nostohanke

- § ELY-keskukseen on otettu yhteyttä Ruokojärven matalan vedenkorkeuden takia
- § Alivedenkorkeuden noston mahdollisuuksista pidetään erillinen palaveri

Muut Pieksämäen seudun vesienhoitohankkeet

- § Kosteikko rakennettu tänä syksynä Virtasalmelle
- § Heiniön kunnostuksen esiselvityshanke
- § Virtasalmi-Joroisten kalatalousalue tehnyt hoitokalastuksia mm. Pyhityllä ja Syvänsillä

Virtasalmen jätevedenpuhdistamo

- § BOD:n käsittelyvaatimus alittui elokuussa
- § COD:n osalta lievä ylitys
- § Laitos pieni, virtaama vähäinen, purkuvesistö kohtalaisen suuri à ylityksen lyhytkestoinen vaikutus lienee vähäinen
- § Puhdistamo pysynyt useimmiten lupa-arvoissa
 - § Uusintanäytteenoton tarve?
- § Tekniikka suhteellisen vanhaa, tarvetta toiminnan tehostamiselle?
- à **Jatkokeskustelut Esa Rouvisen kanssa**

Muut esille tulevat asiat

Seuraava kokous

Kokouksen päättäminen